

**MIHKEL KAEVATS
UNGARI KIRSID
& TEISI LUULETU**

5	1.	HELISEB HINGEDES, NIIÕELDA
19	2.	KÕIGE PIKEM PÄEV
29	3.	TEISPOOL PINDU & PIHLAKAID
36	4.	ULG
43	5.	VAESTE KIRJANIKE MAJA
52	6.	SEE IGAV VÄLI
57	7.	NII SUGUNE ON ELU EHK JOODIKULAULUD KÕIGILE TALLINLASTELE
64	8.	APUULIA PÄEVIK
70	9.	UNGARI KIRSID
78	10.	LAUL SUPIST JA KIINDUMUSEST

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

1. HELISEB HINGEDES, NIIÕELDA

KOLLASES ÕHTUS

„Kui inimene ei tee kunsti esimesel korral, ei tee ta seda kunagi.“

Andrei Tarkovski

mu vend tsiteerib
vahel Tarkovskit
kui ta tütar
midagi teeb
liti teeb kunsti küll
tehku ta vanemana
mida tahes
aga kas kunsti on võimalik
teha ka teisel-kolmandal korral
mõtlen:

iga kunstiteos on
uuesti alustamine

kollases õhtus
kollane sametkardin lehvib vahtraoksal
Õnnepalu räägib raadios
kollaste õhtute sundmotiivist eesti luules
Iti istub potil pärast pärastlõunast uinakut
ühes päikseviirus teispool hoovi
siis tuleb kuulab Heinsaare luuletust
„mõtlen ikka su peale
tule tagasi rutem“
vanaema võtab Iti
lähevad siis tegema seda
mida teadsid nad juba hommikul
et tegema peavad
Iti seletab üle hoovi
osati omas keeles veel

vend tuleb ja keerab suitsu
kuulab hetke raadiot
– Õnnepalu räägib Heinsaarest –
– järelikult kell on seitse läbi –
– pool kaheksa juba –

isa on veel linnas
tüdrukud ei tule

Leitsakus õhtupoolik juulis kahetuhandekümnendal.

Palju autosid on sõitnud otse randa.

Majandusest hoolimata ollakse endiselt jõukad,

siit vaadates tundub ka vahel, et

see teeb inimeseks olemise

üpris raskeks.

Praam kumiseb üle kogu väina,

üle inglitele lubatud randade

ja üheluiste telklaagrite,

kus šašlõkiämbrikesed söövad nii väarikust kui päevi.

Sugestiivne ostlemismuusika

kostab siiamaani.

Heliseb hingedes, niiöelda.

¶

AKADEEMILINE ÕHKKOND, ANNO 2011

Väike blond tüdruk, lilleliste tennistega,

loeb koraani. Kell on neli.

Asjalike alade asjalikud bakalaureused

ajavad oma asjalikku kolmeaastasejuttu,

taevas on hall – nii see hall algab. Sүgis.

Mu perse helistab sõbrale, pärast segadust

lepime kohtumise kokku. Sõber ütleb,

et mu perse on terane. Heh,
nii polegi keegi mu persele öeld: luban
edasi öelda. Kuigi see „perse” on konventsioon,
tegelikult helistas hoopis kints,
ma ei kannu kunagi telefoni tagataskus.
See on otstarbekuse küsimus: ja, nagu miljonid mehed,
hoolimata igapäevaselt sellest, et telefoni
ümbritsev kiirgus vähendab viljakust.
„Kes on meie kliendid, mis on toote eripära...
355... 275... mingid väga lambid numbrid...
Missioon – see on tervelt neli protsenti,
kuule ma olen koolis tegelt praegu...”
Sellised jutud siis. Mõtlen:
„Mis on Eesti toote eripära,
mis on meie missioon?”
Selle libafilosoofeerimise, mille käigus arvan
sõnadel teist kõla kuulvat, mida seal muidugi pole,
lõpetab raamatukogutädi, kes paneb vaheakna kinni,
asjalike bakade jutt ja naer ei eristu enam.
Seminariruumist paistab üks jalake,
mis vahepeal end nõksutab. Tüdruk
lilleliste tennistega pöörab esimest korda lehte,
ees on uus ornameenteeritud lehekülg,
aeg laugleb,
kuuekümnendate põlvkonna professorite
kitsaks jäänud isemõtlejapükste ja lühikese kontoriseelikuna
aatriumi kolmandalt korruselt esimeseni,
ja vaatab alla, ja vaatab alla, ja vaatab alla.

ta vaikib
 palavus langeb higinätele plätudele
 õhk seisab
 ta vaatab üles katedraali kupli poole
 millele sööstab õhtupäikse valgus
 300 000 kilomeetrit sekundis
 kuskilt kostab kehva heliga popp
 autod sõidavad selja tagant läbi
 koerad käivad kotti nuuskimas
 ühel pitsul
 õnnestub sellele isegi siristada
 äkki on ümberringi pinkidel mehed
 kes ütlevad koertele:
 „jo! jo!“

katedraali kellad hakkavad lööma
 tervitustega kadunud maailmast
 keegi poiss naeratab teisele
 kaunis limaselt
 keegi *new-age* sell mängib
 oma trummi väga müstiliselt
 koerte omanikud peavad
 oma koeraomanikuvestlust
 tohututest ninaaukudest langemas vuntsidele
 pimedus

ta istub veel ja mõtleb
ajaviiteks aja kaduvusele
siis pingutab et tõusta
sest häda tahab tappa
ja nagunii

teelise osa ses ilmas
on liikuda edasi veel

¶

SEE OLI SOE KEVADPÄEV.

Raudteerööpad tõmbusid kaugustesse,
ühtegi inimest ei olnud.

Puhus tuul, mis keerutas üles
talveks mahapuistatud liiva
ja kilekotti,

millel oli kaks varju.

Seisid seal. Õhk virvendas.

¶

TALLINN ÜHEKSAS PILDIS

Hilistalvine, silmile soe ja valus päike
 peegeldub vanalt asfaldilt. Erekollased
 kingad puudutavad pehmelt kergelt
 peaaegu kuiva linnapõrandat. Need majad
 on ühtäkki nii tajutavad ja tähtsad,
 nende inimlikkus või ebardlikkus saab
 läbistavalt selgeks. Inimeste,
 autode ja lörtsihunnikute ilmumine,
 olemine ja kadumine ilmutavad
 oma korrapäratut korrapära, veidrat
 tasakaalu nurgelise jäikuse
 ja nurkadetaguse hubasuse vahel.
 Selline on see linn –

tugev pead sa olema, et näha ta ilu.

2

Ja üle aedade
 ja katuste peale
 pead sa tihti ronima!

3

Päike valgustab jalajälgi nurga taga,
 müüripäistel ja suletud varemetes.
 Ei ole kaunimat selles linnas, kui
 need mahajäetud, veidi hirmutavad
 paetehasvaremed,
 need võimsad tarastatud sadamad.

4

Nähtamatu niit
tõmbab linna kokku,
isegi kui osad
ei taha hüübida tervikuks.

5

Hommikupäike Mustamäel.
Kõike läbistab puhas joon,
mille arhitektid on jätnud –
ja mitte keegi ei näe seda
sopas parkivate bemmide
ja ristirästi kulgevate
poriradade ümber.

6

Paljassaares jookseme laineisse,
me jookseme šampadega laineisse
ja kiigume, nii et lendavad moblad
kõrgesse heina!

7

Pirita rattakiirteel kütetakse
meist täiega üle, see koht ei ole
toppamiseks. See on Saksamaa!
See on Miami! Pruun, võimsa partiiga
tervisesportlanna sooritab
ohtliku möödasõidu. Tšauh!
Rannahoone ees räuskab

sotšilik taksokaos, žigullid
ja mersud ühtemoodi
välja lasevad sõimu
ja sinist peeru.

11

8

Tallinn, siit ülevalt vaikusest –
see suurlinn, mis kasvanud on
üle oma võimete, see ilus linn,
mis paisunud on endal
sahtli tühjaks.

9

Halllinn Tallinn,
närviline ja porine,
täis üllatavat saladust
oled sa, igapäev, siin.

¶

ÕHTU (enne masu)

1

Nagu suvelõhtul putukad,
tunglevad üles-alla hõljuvad
lumehelbed valgustatud akna taga.

Avan akna. Lumeputukad jäävad õue.

Värske hilistalveõhk ujutab üle.

2

Eestlased istuvad valgustatud
kesklinnatänavail luksusautodes ja
ootavad.

Keegi ei kõnni, võibolla ainult
mõni üksik.

3

Tänavad jäävad mustaks.
Lumeputukad langevad
asfaldile veeks.

Vaid raagus puudel nad leiavad
elusa kodu.

4

Eestlased istuvad luksusautodes
ja ootavad. Elu on igav,
raha nii et tapab. Tapabki.

Mida veel soovida, raadio tümpab
üle õhtu rasvatust võlust.

¶

Kastaniõitest saanud on õu
 kevadise lumevaiða.
 Esimest õhtut käib kõu
 üle linna kihava laiba.

Ja kastanile laskub öö, sellele,
 mis õitseb me maja ees.
 Vihma hakkab jälle kallama
 ning autod solberdavad vees.

Vihm tantsib plekkkatuseil,
 sel tantsul on kaunis kõla.
 Nii need autod maksavad
 oma üüratu olemisvõla.

See kastan me maja ees, üle tänava,
 kus lompides lustivad autod,
 lootust langetab nagu taevaisa talvel.
 Tema palvel
 okstel linguvad harfid
 ja porilompides lautod.

¶

Ka täna ei tulnud äikest
 ja kindlalt ei tule lund.
 Suurest aknast kiirgab päikest
 ja jalgadest päevast und –

see silmini jõuab ja haugub,
vastu meeli sulguvad laud;
on uni, mis lõikab ja paugub,
südast läbi käib vikati raud –

see eilne maailm, mis kuhugi ei viind,
ja tänane kurbuselaul.

NII ME OLEME NOORED

„Noorus on kirjandusest tugevam.“
Dereck Walcott 53. eluaastal

„Olla müüja on labane, olla ostja on igav ja olla kaup on jäle.“
Viktor Pelevin 43. eluaastal

Nii me oleme noored, surfimas tundeviirgude pealispindadel
või sonkimas hinge suvalises hämaras, liiga pohhuistlikud/
fatalistlikud,
et olla arukad. Aga see maailm ei pakugi ju muud kui
kaheldavat karjääri lollakat lusti või juurteta ängi & pagemist:
ei ole lohutust
taltsutatud sugupõlvele, kellele on turundatud ajud väga paljude
eelinstalleeritud olekutega,
mässava igavustundega, mis ei oota rahunemist,
vaid rahuldamist, end veelgi enam võrku mässides nagu
närvi läinud kalad. Päriselt ei page keegi: ei ole muud

Hallukatena vahelduvad pildid pimesi kulgevast elust
ja kurblik start oma igapäevase leiva järgi –
nii oleme me noored,
saagiks tulevikule ja iseenda programmile,
sellele, kelleks me oleme kukkunud välja olema. Taju eksleb
kuskil
praeguse hetke, selgusetu tuleviku & omasüülise lapsepõlve
vahel,
selgitamata, milline see maailm ikkagi on.
Aga kas meie oleme süüdi,
et meid ei saanudki kaitsta? Et selle sama selgrooga valed,
mis tekitasid jälgust meie vanemais, suudavad nüüd kõigile
maha müüa nii mobla, liisingu kui mingit sorti elustiili?

Ei ole luulet või kangelaslugusid, mis võiks seda
maailma paremaks teha /wtf?/ kuningas vuhvel-Midase ajastul.
Nii me oleme noored, ja noorus on turundusest tugevam, ja just
selle pärast pime,
võimetu mõistma
oma taltsutaja totaalset loomust – pageda, ükskõik kas siis
filmidesse, rulakunsti või projektijuhiks kuskile ettevõttesse;
või siis lõpututesse plärudesse & kommidesse,
mis muudavad punkreiks nii mõtlemise kui korterid.
Mõtlemist ei ole enam mingist punktist olemas, ning teda pole
vajagi:
meie mõtted on juba mõeldud.

Jah, kõik see (pessimism & paranoia) – aga

veel on mere- ja metsamehi, libarebaseid, rajakaid ja rotte.

Nii palju sahinat on maha käia juba selle järgmise poolsaarenuki
taha.

Meri vahutab.

¶

2. KÕIGE PIKEM PÄEV

Jõeperved muutuvad unenäoks.

Voolust, milles visklevad plastikpudelid,
saab tulevik

MINISTERO PER I BENI E LE ATTIVITÀ CULTURALI
BIBLIOTECA DI STORIA MODERNA E CONTEMPORANEA

Carta d'entrata n. 95 Roma, 15.2.2011

Autore GENTILE, EMILIO

Titolo LA GRANDE ITALIA

Collocazione 346.602

Luogo e data d'edizione ROMA-BARI, 2006

Vol. parte o annata -

Nome e cognome MIKKEL KAEVATS

Firma M. Kaevats

Risposte dell'ufficio
Il documento risulta:

☐ IN LETTURA

☐ TESTITO

☐ COLLOCAZIONE ER

☐ A RILEGARE

☐ IN RIPRODUZION

☐ REPERIBILE

ÄRKAMINE

loen luuletajate elulugusid, kuulan kajakaid.
akna taga on katuserohi tärganud,
ja see iidne maailm on iga päev uus.
ja see iidne maailm on iga päev ärganud –

baarid ja turud avatakse kuskil kell kuus,
ning elu juba käib, kui – veel mitu tundi – magan.
keegi keevitab, keegi laseb kempsus vett.
ärkan seekord väsinult, end kirun. aga

päevade kordumatu kohalolek, see tunne, et
just seda elu puudutust kunagi enam ei saa.
vaatan aknast välja, seal tammub mees, käes veider asi,
millega ta püüab, kuid ei oska miskit peale hakata –

üks tüdruk läheb mööda, vaatab tagasi
ja madratsimüüja ta ette satub just nüüd.
keegi puurib kiviseina, üks roller kimab mööda,
süda korraga täis olemise helgust ja süüd,

nõrk psüühe muutub rahutuks, süda mööda lööb,
külmi higi tõuseb mõttesse, siis läheb üle.
loen, kuulan kajakaid, vaatan: aeg, iga väiksem
kui hetk, tõuseb aina uuesti,

alati uuena üles.

Tilgad kukuvad kõrgest räästast,
 kuulutavad taevast
 koos kajakatega, kes merest eemal
 õhtus, mis langema hakkab,
 kui katedraali kellad,
 autode ja rollerite töölopumürin,
 hõiked tänavalt ja see tassike kohvi
 koos ühe järgmise viimase sigaretiga
 ümisevad oma
 panhumanistlikku šansooni
 igavesele igavesele maisusele.

KAJAKAD

Kajakad karjuvad kirikukatusel,
 millele raamatukoguaken on valla.
 Kujutlen, kuidas lobjakas linnusitt
 plärtsatab tänavale alla,

kus pärjad on pandud Aldo Morole,
 kes leiti siitsamast alt, kuule täis laip.
 Mõtlev peaminister pole kõigile –
 nüüd riiki valitseb üks raip.

Raibetega nii ongi,
nende peale hammas ei hakka.
Kes mureseb, pole püsivaid asju:
rumalus, loovus (libiido) ei lakka.

Kajakad lendlevad linna kohal,
lärmakad peategelased luulele.
Neil endil on nii kenasti poogen –
nad toetuvad tiibadega tuulele

ja hõljuvad kohapeal.

¶

PIAZZA VENEZIA

ja pronksist hobused tõusevad
raskest tumelillast taevast
et trampida ajaloo marmoril:
taa-tadat-tat-tat-tat-taa

rohtukasvanud katustel
kakerdavad kajakad
nokivad sulgi
ja lendavad minema

ja pronksist hobused tõusevad

raskest tumelillast taevast
et trampida ajaloo marmoril:

21

rõõmuks pizzamüüjaile
ja kajakaile
kes leiavad neilt
oma igapäevase leiva

ja vihma hakkab kallama

¶

VAHTKONNAVAHETUS

Üks proua on otse põllega tulnud:
seisab, käed puusas, tõeline rindeline,
suured rinnad ees, ainuke mees sel väljakul.
Kurnatud marsihelid, reipad käed puusas.
Kogu stseen jätab mulje, nagu keedetaks suppi.
Käed puusas käed puusas – mu jumal, kui vana see naine on!

Kelle käest tal niisugune mood!

Ja siis äkki paistab talle hommikupäike silma, ja ta tõstabki
parema käe sirgelt üles seda varjama.

Tõntsaka jala pealt pööravad sõdurid oma marsi täpselt
põlle ja tõstetud käe suunas.

Nad näevad prouat, nende rüht jäigastub:

jah, oma Ducet nad juba tunnevad!

Siis tuleb pilv, proua laseb käe alla, sõdurid vajuvad lönti,

marss käib maha, vihma hakkab sadama,
rahvas läheb laiali, päev saab läbi,
vahetub aastaaeg, inimesed surevad, inimesed sünnivad,
käeviibatus linnaväljakul jääb & muutub
ning suppi tuleb keeta veel mustmiljon korda.

¶

Talumatu palavus rüüstab linna.
Inimesed vaevlevad, otsivad
oma toimetuste jahutuseks varju
või vett. Halastamatu seniit
kuivatab seinu ja pleegitab
suletud rohelisi aknaluuke.

Portfelliga mees kiirustab kõrbenud tänaval.
Higi voolab mööda käepidet
pikkamisi alla nagu liim ja
jätab heledale nahale musta kustumatu juti.

Mees koperdab kiirustades.
Ta on täiesti sylanud ja
kogu linn,
maailm
on lõpmatu poolelijäämine.

¶

MICCA CLUB

neetud hullumeelsus
 see normaalsus mis
 ihkab jahti
 turul:
 inimeseks olemise
 absoluutne viletsus
 on ööklubi

kulistan oma long islandi
 ja vaatan maailmale
 vääriti

¶

KIRI ROOMA SÕBRALT

teki all on palav, mitu
 korrust allpool ripub lamp.
 vari langeb lakke ning
 lambi all on kamp, kes

trumme taob ja karjub öös,
 joogid käes ja käpad töös. siis
 klõps, aknalt hoovab briis,

käega varjan, keeran plotski,
all üürgab asotsiaalist saatür
i'm beggin' you please
justnagu riimi jaoks
ja miskipärast meenub Brodski

kiri rooma sõbrale ning
äkki helendab pind,
ma vaatan välja
ja kõikjal näen sind.

¶

nagu judinad jooksevad
üle raskuselained
peaaegu teismelised
muutun kiruvaks ja higiseks
vanameheks
mures seepärast et et
et ei suuda ennast näha
väike poiss
siin silmade taga

loen veidi siis helistab sõber
kõik läheb meelelt
saan vabaks iseenda lastist
panen jope peale
ja kaon tänavale

üks aperitivo
mis arvad?
pärast vaatame edasi
¶

Kellad löövad ja külma vee klaas
on letil.

Alustassile pannakse kõlinaga
tass. Palav.

Midagi ta seal vaatab, roller
sõidab mööda.

Tšahh, kohv alla, kena päevakest
ja minek.

Ukse peal on
mälestus. Mitte väga vana
ja unustatav samuti. Mmmm.

Mis teeb inimesest
inimese? Päev on
hilja alanud, kõige pikem päev
igapäev, mis sähvatab,
ja läbi ta ongi.

Üks ajastu saab läbi
just sel hommikul, ning siiski
ei ole see tähtis. Ning siiski

ei saa aru, mis oli see,
mis loojus: kas mõte, tunne,
usaldus, harjumus –

või oli see kõigest see klaas,
mida sa enam kätte ei võta?

3. TEISPOOL PINDU & PIHLAKAID

Nii mõndagi on selle maastiku all
peidus, alles võrsumas või
juba mädanemas

MUUTUDA METSAKS

Sel hetkel
tahtsin muutuda metsaks.
Nagu merepõhi –
roheline, pinnalt lainetav,
täis lopsakust ja salapärast pinda.
Astusin, kõik oli nii häirivalt
läbi. Vaatasin veel tema poole,
ta istus mustikapõõsaste vahel,
ilus nagu esimene armastus.

Ja läksin, samm nõrk

ja sorakil. Seda lahku-
minekut jäime me mõlemad
jälestama, kuid see pole
oluline. Alles hiljem
sain aru, et ta on mu elust
kadunud, ja oli seda juba
enne seda augustihommikut,
päikselist, liigagi rohelist,
liiga ilusa metsa all, liiga
absurdsel peol.

Tahtsin muutuda metsaks.

Tunda, kuidas tasakesi
olen osalt mustikad,
osalt männitüved,
osalt taevas, mis
lainetab, kui latvade
vahelt pikali vaadata.

Ja osalt see,
mis vaatab maailma üle,
aga vahele ei astu,
vaid tunneb valu,
kui ragisevad tüved,
mis püsima peaks jääma.

Juured

on väsinud

ladva lahmimistest suurtes tuultes,

tema hüppamisest

üle oma varju,

aga

tema varju nad imetlevad,

seda õrna kujundit tõelisest puust,

mis langeb koos teistega

sügavrohelistele luidetele,

samblale, mustikatele

ja murdunud tüvedele.

¶

LAINE LÖÖB ÜLE LAINE liiv

kuldab kaldasse ja taandub siis taas

laperdavasse tumedusse

mis huugab üle pinna

et kanda südames alati

jahedat üksildast koitu

SAMMUD KAHEKESI KULGEVAD VIIMASE VIIRUNI seal

kuskil ja mässituna kollaseisse kardinaisse

prohvetid tulevad alati veidrais värveis

üle maa mis ehitud nagu luiskelugu tõest

pilved tõmbuvad kokku ja lahti

nagu kaleidoskoobis

DÜÜNIDEL KIHAB ÜKS TSIVILISATSIOON hele-

roheliste templite vahel

väga pikka aega ei ole aega

ning silmapiirini paistab

see üksainus igav tark väli

kus on võimalik näha seda

mida muidu ei ole

LAINE LÖÖB ÜLE LAINE liiv

naaseb kaldasse ja taas ununeb ilmutus

mis kirjutatud veel eredate värvidega

loojavas päikses

ühe väga suure avaruse südamesse

mis ära anda ei taha

mismoodi ta ehitatud on

SEITSE MAJAKAT VILGUVAD ÖÖS kaks

kaaslast vaatavad seda rahulikku pimedat maailma

meri meri

laine lööb üle laine

nagu kõnelevad mälestused

kurnavad igavese aja suvalisi helke

leitsava kuu all

DÜÜNIDEL ÜKSIKUD TUULEHOOD VEEL laine

kuldab kaldasse ja taandub siis taas

kaugemale algusse

laperdävasse tumedusse

mis huugab üle pinna

Kõige külmem tund enne hommikut. Sa kõhides ärkad.
Kui pole vormi millelgi, siis sünnib uus. Üksi oled palju.
Mis siis. Peaasi, et elu maitse suus. Ja adrused kaldad jooksevad
lõpmatult amokki, kuni kokku saab kontinendi mõõtu saar.

SUUR RONGISÕIT

raudtee mida mööda ma piilupart
kihutan täiskiirusel millegi poole
muutub äkki
mustmiljoniks musta sipelga rajaks
punamiljoniks punase sipelga rajaks
igal pool on soo ja padrik
ja künnad ja mülkad ja jõed ja järved
ma rumal rongijuht ei tea enam kuhu minna
ühtegi raudteesilda pole ja kui midagi üldse
siis peaks saama kalpsata

*rongid oskavad aga vaid
kihutada täiskiirusel millegi poole*

siis ongi mul all rongirattad
rongirattad ragisevad rägisevad
ma sõidan täiel kiirusel
termiidi sisemaale
laugaste alla
küngaste külgedesse
laastama tüvestikku mis kandnud
nii vilju kui okkaid
kuni ühtäkki raugab mu vedurihoog
siin võpsikus ei saa ma enam

olla rong – see on

kihutada täiskiirusel millegi poole

tasakesi kasvavad mu peale
koni- ja kontsupuud
vungi- ja vuntsipuud
kaltsu- ja klantsipuud
kõik minust läbi käinud reisijad
kõik kellest pidanud olen
kellega raksus olnud
tulevad taas
kiisude ja kutsudena
tasuta mu peale
ja itsitavad tamburis
nii saan ma taas

olla rong – läbi sambla ja sõnajalgade

kihutada täiskiirusel millegi poole

kihutada mittemillegi poole
 teispool pindu & pihlakaid
 andesta endale piilupart
 ja armasta
 kõiki kiisusid ja kutsusid
 oled ülestõusnud rong
 oled säälpoolne rööpmik
 võid viia kõikjale ja mittekuhugi
 võid anda kõike ja mittemidagi
 saad

*olla olevik – läbi kellamehhanismi
 kihutada täiskiirusel millegi poole*

seisan
 lähen
 prääks
 mõttes
 tagasi
 mis oli
 mis on
 päris
 on

*kogemata – on piletikonts et
 kihutada täiskiirusel millegi poole*

4. ULG

Õigus on luuletajal, kes võrdleb inimest
pilvega, mis ujub mööda,
lillega, mis närtsib,
unenäoga, mis põgeneb

KUTSU NIMEGA KUJUTLUS

Kujutlus haugub,
kujutlus haugub üle suure tühja mu peale,
see maadligi lüüra, kõrvad lingus,
ma ei tunne teda ära.
Oo las ma olla aeroplaan, mitte koerakuut!

Nüüd on ta mu säärele juba ligemal,
 kujutus uriseb,
 kujutus uriseb läbi tahkunud sentimeetrite mu peale,
 mu mütsita patsita pea peale,
 sinna sisse tahab ta peagi end närida!

Ai ai ai, ai kurram, pagan sind võtku,
 kujutus pureleb,
 kujutus pureleb mu toppavais meeltes,
 nagu otsinud ja leidnud
 kõige võrgutavama saagi:

enam ei ole pääsu,
 kohe ta mõtleb midagi välja,
 ja kirjutab selle minu nimel minu arvutisse:

„AUH AUH AUH!”

¶

...NOOL MANABKI LIHA ESILE...

Maarja Kangro "Sõnaliha" lugedes

Jah, me sööme vähe, aga hästi.
 Või palju ja... no isegi kui hästi,
 siis lõpuks läheb perse paksuks

ja loperguseks, mõte tüsedaks
ja loperguseks,
siis võib loperdada neil hägusatel aasadel,
kus püütakse kujutlust,
neis sibitunkedes, milles püütakse tõde –
võdiseme veel!

Säuh! Vikat käib südamest läbi.
Jääd tilgutite alla sina, jahimees,
jääd sõltuma pistikust.
Sõnaliha! Sõnaliha!

¶

KIRJAPIILT MUUTMATA

Poolunes, kirjutan ja
unistan. Silmad
juba kinni. Millised veidrad
kujutlused tulevad, kui kirjutada kinnisilmi.
Nii et midagi ei näe,
ei näe, aga tunnen, kuidas sõnad tekivad
ja read murduvad.

Hetkeks olen tumm Homeros: pime ja tumm.
Ja kangelastetu.
Käed puhkavad klavitaauuril juba kohati
nagu unes. Hetkeks-paariks suigatangi.

Ratio ei tööta, aga ta ongi vaid krja toonud.

Mõnus. Peaaegu nagu teleka ees magama jäämine.

Hingamine läheb raskemaks, nagu unes

ja ainultkäed segavadveel klõbinaga

magamajäämist.

Vahel mõtlen, et mõte

on udu või pimedus, millest

paistaks kogu aeg nagu

mahukate kogude siluette, aga

kui lähemale minna, siis tuleb välja,

et ainult udu ongi.

Siis vajub mõte koost lahti,

osutub parimal juhul millegi vabanduseks:

et ma pole suutnud olla see ja teine,

et ma pole suutnud olla õiglane

või soe,

et see äraolek, see külmus

võtab maad

koos sellesama niiske uduga.

Tean, et kõike

ei ole võimalik

ühekorraga ära öelda,

et selleks, et midagi öelda,
tulebki hakata lõpuks rääkima
ja vaadata, mis välja tuleb.

Ainuke asi, mida kohe ära otsustada,
ei ole see, et mida jütustan.
Pigem see, et ma ei karda.
Ma ei karda.

¶

MÄLETAMINE NAGU TASKULAMP,
sa paned selle põlema,
aga alati ei tea,
mida pimeduses näed.
Nagu lõpmatuis,
unustatud keldreis,
kuhu keegi
on kogunud asju.

Aga taskulambi patareid saavad
ikka tühjaks,
alati tühjaks.
Sa seisad sina,
pimeduses üksi,
hoiad veel mõnd lolli kildu.
Uksed on kinni,
patareid on kaugel poes.

kiire aeg saab valmis koos tööga
mis tehtud ja siis õige pea
unustatud

meelde jäävad
ikka aeglased ajad
kui tehtud
pole suurt midagi

paarituhande või saja või kümne
aasta pärast pole neil juhutöödel enam vahet
kõik kordub uuesti ja nii edasi ja edasi
aga üks on igaühele antud
olla ise
oma elus elus
armastada oma kaaslasi ja hetki
nagu mitte keegi teine
pole kunagi armastanud

lähem magama koidikul kui ülbavad kajakad

minu töö on jälle veidikene edasi läinud
kõige pakilisem töö on elutöö
seda ei saa edasi lükata
kuigi

ega vist õigeks ajaks valmis

ka ei saa

Maksja:

KOIDU 84-5

Mille eest

Summa

0,82

Üdelekter (trepikoda)

3,47

Vesi ja kanalisatsioon korteris

2,12

Vesi ja kanalisatsioon WC-s

0,5

Gaas

Korteri elekter

KUI.

ajabmaksuta

5. VAESTE KIRJANIKE MAJA

väiksed tüdrukud
 jooksevad puuingades
 ülemisel korrusel
 vahepeal on tunda mütsatusi
 mida teeb luu vastu põrandat
 kus veidi liha on vahel

ja killked!
 ei tea
 kas müdistab ka

Sissi-Issi
see suurepärase tegelane?
või kus müdistab?

kevad on tulemas
talv veel lõugab
oma viimseid külmi
väiksed tüdrukud teevad lärmi

korrus allpool
vanas tööliskorteris
põleb väike seinalamp
arvutiekraanile ilmuvad need sõnad
kärbes kärbe haaval
ja selle korteri elanikku
klahvitöölist
pole näha
¶

veel on hämar
kui silmad lahti teen
veel võiks magada
aga lähen
kööki ja süüan
mõned võileivad
süütan ahju tule
(ööga on jälle

üsna külmaks läinud
ses suvilatoas)
ja leian tulehakatusest
lugemist

43

uni tuleb
lumevalges valges

¶

jälle läheb külmaks
sees
kuigi ahi köeb
lasevad raamid läbi
ja ükski diivan
ükski voodi
ükski tekk
pole piisavalt pehme ja soe

¶

AGULIMAJAS (enne kolimisi)

kempsus kuulen
naabripere sõimu
sõimavad üksteist
vahetpidamata

vahel mind ka
põhiliselt selle pärast
et mina olen ka üks neist
niiõelda kirjanikest
kes nagunii midagi mõistlikku
ei tee

paljud võitlused
oleks nagu ette valmis
naabrinaise peas
kui neid vahel
ootamatult võitlema pean hakkama
tundub küll nii

seisan
lasen vett ja
vett peale
lähen oma korterisse
unustan kõik ära
ja kirjutan:
tühja-tähja
tühja-tähja

¶

SÄÄSTUPIRNI AJASTU

Säästupirni kalbe valgus

langeb hämarale koridorile.

Kas nii hakkabki nüüd olema,

küsin võtit keerates.

Igal ajastul on oma värv;

ja tasapisi totaliseeruv säästupirni ajastu

veab end hammaste

ja siira tahtejõuga läbi oma

hajusatest, valusalt valgustatud,

igavust ja hirmu tekitavatest

koridoridest

iseenda paratamatu lõpu poole.

Mis pärast seda tuleb,

ei tea.

Aga enne seda

ostetakse tavalisi odavaid,

sooja kollase valguse

ja graatsilise hõõgniidiga

lambipirne kohe tubli varuga

kõikidesse kodudesse.

Nagu puuduse ajal ikka.

¶

Toas hõljub sigaretisuits, hämardub,

lipulangetamishümn autode kauges katkevas voolus.

Poolikud pildid peegli kõrval

lebelevad maas,
närtsinud lilled avatud aknal, klaas vett
selge ja seisev,
nagu kurbuse võimu all temagi, ei saa ta klaasist pageda.
Kõik sõidab kägisevas autokastis mööda,
amortidele toetumas, nagu vigane kargule,
kogu maailma jõud. Kannatus
on rõõmude seeme,
tõeliste rõõmude, mõtlen,
tõmban pika mahvi.

¶

Isa läheb
seljakott seljas
punase jopega
mööda lörtsist tänavat
bussi poole,
venna korterit pahteldamast.
Valget räása tuleb alla.
Vaatan talle aknast järgi
ja magus on sees
talle järele vaadata.

¶

Tormimarune ilm, akna taga,

silmad uitavad raamatuil.

See oleks hullumeelse pilk,

kui see poleks kodus.

Kui see poleks väsimus

remonditööst, raamatuigatsus,

riiuliigatsus rohkemgi ehk.

Tuul rammestab üle keha

vaikivat seismist, kõige seismist.

Mida ma tahtsingi öelda:

elu kurnav ääretus ühes

suurejooneliselt suvalises hetkes.

¶

SERENAAD RAAMATUKOGUHOIDJALE (forte fortissimo)

kurat ma toon sulle kantmeetri raamatuid

ja kallutan selle maha nagu sitahunniku

vihmasel päeval kindlasti

aga ma päästan nad ära

ma päästan need raamatud ära

ma ei andnud neid tulle

no kuidas sa raamatut

aga kurat kogu aeg on need

mu võrkudel ees

jah palju raamatuid

väga palju raamatuid
palju palju palju raamatuid

ma päästan nad ära
ma olen nad kõik alles hoidnud
mul endal pole neid vaja
kas keegi teine neid tahab
ei tea

ei tea jah kurat
KURAT!!

¶

Sakala tänav talvel
on külatee
kadakate vahel
lähed koju
ja näed ees
tramm
keerab Sääretirbi poole

¶

MUL EI OLNUD RAHA, ET MINNA ZANZIBARI,
NII ET LÄKSIN POODI JA OST SIN LEIBA JA MUNE,
(järjekorras seistes võtsin ka ühe õlle,

mis jälle ei olnud plaanis).

Õhtu oli helisid täis, aga mina veretu.

Septembri poriloigud jäid must ükshaaval,
ratta seljas kummitasid jälle mõtted. Mõtted!

Pigem midagi impulsside, piltide ja seisundi
vahepealset. Kogu aeg seesama!

Ja sõnadena

erinevad kujundid luuletustest:

kandvad, laulvad, joovastavad,
üksikud, vaesed, haiged,
anakronistlikud, tulvavad, tüütud
ja nii edasi.

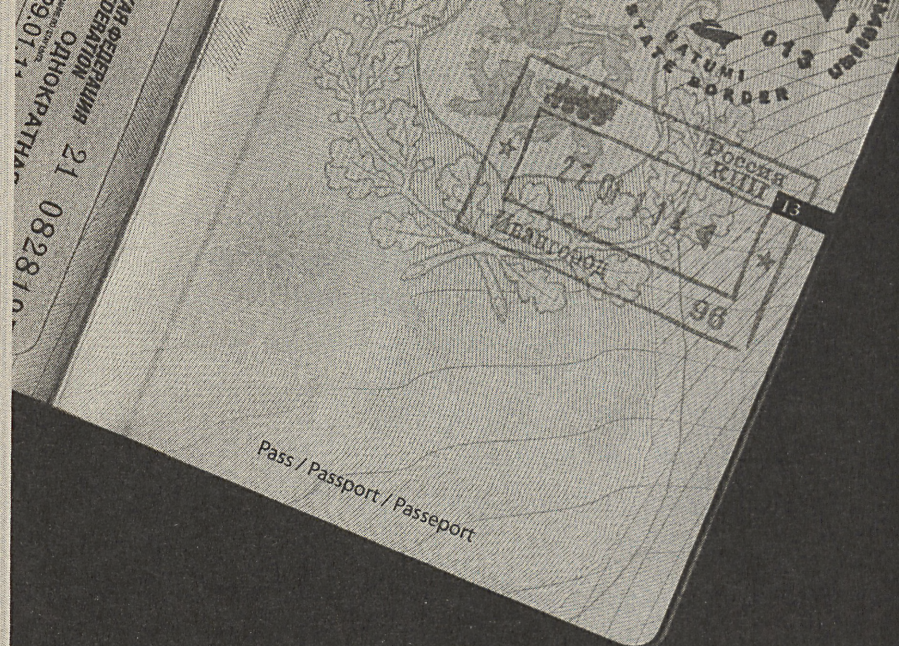
Tunne hüppest, kaifist ja kukkumisest.

Tunne seismisest. Tunne lootusest.

Tüütus ja dünaamika. Irooniline nähvakas.

Kaugelt. Näen oma maja.

Avan ukse. See maania läheb üleni üle,
kui hakkan ratast läbi pimedas koridori
keldrisse tõstma.

6. SEE IGAV VÄLI

NO VOT TEBE PUŠKIN!

я памятник себе воздвиг нерукотворный
к нему не зарастет народная тропа...

nüüd seisavad
selle kuju ees
milleni tõepoolest
ei rohtu inimeste tee
ketis
hallid moskva märulimendid

märtsipäev on udune
 inimesi veetakse ja pekstakse
 ja pekstakse ja veetakse
 need on ju sinu venelased
 oo venemaa vaba vaim

eks sa
 suur luuletaja
 oled varemgi siin
 näinud peksmist ja
 mendiautodesse vedamist
 no vot tebe puškin!
 et kuju endal ehitäsid eluajal
 nüüd oma rahvast passima pead
 mendirivi tagant
 kõrgel postamendil
 hallis moskva udus
 nagu miilitsakindral

kui peksa saab
 veliikaja rus

¶

TARTU ÜLIKOOLI
 RAAMATUKOGU

ÜLE AVARATE VÄLJADE lasub nukrus,
 meeletu nukrus, me-e-eletu nukrus.
 Külad on vaiksed ja viinased.
 Küll tantsitakse siin vahel mari tantse,

lauldakse sääl vahel udmurdi laule,
aga poes pead ikka venekeeli
suitsu, viina ja leiva järel käima.
Kõik peale aparatšikute ja miilitsate
on sõbralikud nagu ei kuskil mujal.
Me-e-eletu nukrus ja me-e-e-eletu rõõm,
kui saab korraiski unustada,
mis toimub, toimuma jääbki,
ja pidada sõpradega
mõnusat vana-aja pidu:
juua samagonni ja
lööa külamuttidega hullumeelset tantsu.

¶

Hotelli „Turist“ suitsutoas
alustan vaikset vindumist.
Priima. Laidan,
nii et ei tahakski enam tõusta,
jääda istuma siia,
oma nahksele kurjale asemele.
Ma olen siin peldikus
nagu sammal,
suus venelaste odav mörvar.
Ajaj hambus,
määratud laeni tõuseb
paks tappev vine.

¶

TRETJAKOVI GALERII

Rubljov, Vrubel.

Repin. Ge. Tsaarid

ja deemonid. Päästja, kõikjal. Vaated

„vanast majast”. Tüdruk virsikutega.

Dostojevski. Tšehhov. Pepud.

Üksi, kahekesi. Pepud,

pepud. Pepud, pepud, pepud.

¶

KÕIK ASJAD ON TEHTUD BOLŠAJA ARNAUTSKAJAL

kõik asjad on tehtud kitsastes sisehoovides

võltsitud armeenia konjakeist

võltsitud maikade ja anekdootideni

bmw-deks maskeeritud žigullidest

võltsitud ülemaailmsete vandenõude

ja võltsitud väärtkirjanduseni

kõik asjad on tehtud inimeste peas

kõik asjad on tehtud odessas –

ah odessa

adiessa

su bandiidid elavad nüüd brighton beachil
su miilitsad on noored äpud
ja rabinovitš
kolis elama kirjandusmuuseumisse

AEG PARANDAB KÕIK HAAVAD

ja nii nad siis ei joonudki end segi esimesel õhtul
kui igatsus oli veel väga suur
ikka hiljem kui igatsus oli kasvanud tuleks
pudelikildudeks ja õhupuuduseks
öö läbi olid nende ees nukrad puskariklaasid ja õlu
koidikul valutav šampanja
ja kuigi hommiku olid nad ju alustanud konjaki ja kohviga
olid nad õhtuks end häbistanud

aeg parandab kõik haavad

ja nii nad siis ei suitsetanudki end segi esimesel õhtul
kui kurbus oli veel väga suur
ikka hiljem kui kurbus oli kasvanud meeletuseks
vaimupimeduseks ja olemise ebaviisakuseks
päev läbi olid nende hammaste vahel olnud kurbusesigarid
õhtul pisaraplärud
ja kuigi hommiku olid nad ju alustanud lootusepiibu ja kohvi
olid nad õhtuks end hävitanud

aeg parandab kõik haavad

ja siis lööb uued või ei löö siis jäävad
veritsema ikka vanad –
pika baarileti taga on tuhat nägu ja klaas põletavat rummi
ilma põhjusega libiseb see alla ja õues ootab saatus
tühjades silmades kurb aga tavaline eesti lugu

aeg parandab kõik haavad
 ja nii nad siis ei käinudki põhja esimesel öhtul
 kui süda oli marraskil
 ikka hiljem kui minnalaskmine oli kasvanud valuks
 mõnusaks abituseks ja salahäbiks
 terve elu oli nende ees olnud võimalused ja tulevik
 lapselikud unistused
 ja kuigi nad olid ju alustanud siirast ilmajäämisest
 mängisid nad lõpuks ennast ise maha
 ¶

PALGAPÄEVAL NÄEME SIIS!

ühel suvalisel hommikul ta ärkab
 ja läheb
 see hale kuju
 tagasi inimeste sekka
 inimloomade
 põetud karvadega elajate hulka
 puuridesse kipskontoreisse
 määrima ekraani
 väarikust ja ambitsiooni
 aga...

džunglis alati jääb hüüdma ürgne kutse

nii pärast tööd ta jälle baarist leiab
ja tema keeles taas on taas on vägi
mis lõikab pooleks terve kuu!

¶

TRAMMISÕIT ROHELUSSE

Õhtul,
vajad tihkemat elamust ja lähed, tänavale ja trammi peale
ja väga kiiresti, soontes tundmatu tahe, jah,
sõidame maale, sõidame maale, sõidame maale!
Kõrte vahele, jaa, kesk suveöist lainetavat viljavälja,
saartena mühamas üksikud tammed,
jaa, milline öö, milline imeline reis trammiga, jaa,
rööpmed jooksmas mööda põuas tolmaid kruusateid!
lgavene rändur jõuab koju! Liig ränk on huumor,
mis kalpsab mööda süngeid staadione nagu pagevad hirved,
kui tormabki tramm, tolmujuht taga mööda põuas tuhmunud
kruusateid,
ja kuskilt kostab salapärase muusika,
nagu ikka, kui paged ja saabud samal ajal,
ja siis äkki koputab keegi sulle öla peale
ja küsib ootamatult selle küsimuse: „Teie pilet?”

¶

Tal janu oli,

ta dringile läks

terveks aastaks.

Kui janu täis,

ta teadis kõike ja

kõiki kutsus saastaks.

Peale mahvi tõmbas,

hinge kinni hoidis

nii aastat-paar.

Siis hinge lasi lendu,

sõimas valjult ja monoloogi pidas,

kuis jooma ajab baar.

¶

NIISUGUNE ON ELU

ma ei kanna seda koormat

johhaidii johhaidaa

ja mul ei ole päris pohhui

johhaidii johhaidaa

ma ei tea mis nad tahvad

johhaidii johhaidaa

ja ma ei aja nende asja

johhaidii-aidaa

ma ei taha homme tööle
johhaidii johhaidaa
pigem olla mesilane
johhaidii johhaidaa
õielt õielt õiele
johhaidii johhaidaa
väiksed ämbrikesed käes
öösel!

johhaidii-aidaa

mulle sobib iga nektar
johhaidii johhaidaa
ega alati see kasuks tule
johhaidii johhaidaa
ma võin saata kõige metsa
johhaidii johhaidaa
ja minna ise järele
johhaidii-aidaa

nüüd ma tahan panna diipi
johhaidii johhaidaa
sest ma tahan öelda veel üht asja

...

johhaidii johhaidaa
muud ei mitte midagi
johhaidii johhaidaa
niisugune on elu

Nagu tulised kartulid
on sõnad suul – neist lahti
tahad öelda,
vaadata merd,
kus lainetab mittemiski,
ajab üle kallaste,
neid kaldaid üritad kaardistada,
aga publik nõuab nalja.

Sõna otseses mõttes nõuab –
su kõrval istub hiiglaslik mulatitar,
nähvab
silmis vilksatamas õiglustunne:

*„Where are your jokes now?
What's wrong with you, man?“*

Ei oska vastata, kaldad
ajavad üle,
kaldad pagevad ja suured mustad naljakad laevad
sõidavad otse sisemaale,
ragisevad tüved, mis kandnud nii
vilju kui okkaid.

IGATSUSEST TÜDRUKU VASTU,
KES OOTAB MIND KORTERIS, KUS ON VEEAVARII

Sul ei ole täna vett,

ka homme ei ole – terves majas on veeavarii.

Olen ära,

ei näe sind niipea, ei saa sind aidata.

Me ei lahkunud teineteisest

hästi: meenutan iseenda haja- ja

sinu kergelt meelt – nagu polekski midagi,

et me pikal ajal ei näe. Ma ei tea, mis

see tähendab.

Siin lõhnab hommikul niidetud muru

detsembri järgi, hall taevas

laotub mägede taha, vihma võib oodata,

aga Koidu tänavale langeb lumi.

Aeg möödub,

jätab endast määritud oleviku,

mis ilmneb ja kaob,

& harva seletab kohemaid, millega on tegu.

¶

KORTERIST, KUS KUNAGI ELASIN

Sean sammud kesklinnast

sinna keskööl, kui ärid on suletud

Need kõnniteed ja majad,
mida ma kunagi unustanud ei ole,
ilmuvad

lampide valgustatud hämaruses
ja tuleb välja, et ikkagi olin unustanud,
kui kaugel see oli.

Üks, kaks, kolm, neli, viies korrus –
päikesekatted on kinni,

maja monotoonne,
tänav nii ainukordne
ja paratamatult nagu
iga teine ses sõjajärgses linnaosas.

Isegi igav,
ühtegi inimest pole, vilguvad jõulutuled.

Samahästi oleksin võinud elada kuskil mujal,
mõnel teisel tänaval,
teises majas,
millest mäletada rohkem.

Aga elasin selles, tegin neid ja neid asju,
tundsin neid ja neid inimesi.

Seda elu enam ei ole, minu toas elab keegi teine,
ja all fonoluku juures
on viiendale korrusele kirjutatud ikka samad,
mu kunagise korteri omanike nimed.

Kirjutan sulle tänavanurgalt – mõttes, üksi,
vaatamas ringi,
aga võibolla
veel rohkem kuulates:
milline lärm!

Linnast, kus
hakkasin mõistma igavuse imet
ja tundma meeli teistmoodi:
see kunagine,
omamoodi linnaeremiidi elu siin,
nagu saar veidrat, selle linna kohta rasketki
väikese poisi metafüüsikat,
mis viirastub kuskil neis jalutuskäikudes
mööda linna, mis muutunud
on vastuoksa.

Üks kohv selle peale Bar Pizzolis,
mis ei muutu mitte kunagi.

¶

JÕULUD KESKPÄEVAS

mägedes sajab märga lund,
 tasandiku linnades põletab päike,
 inglinäoga kodanlasepojad
 sõidavad rolleritega kail.

Nagu allikast voolab Peroni
 õitsva noorsoo kurkudest alla
 ja peale tõmmatakse
 väga pikki hašiplärusid.
 Aeg lainetab kaubalaevana silma-
 piiril.

2

Poole tunniga on tänav
 hüljatud: süüakse,
 lobisetakse köökides.
 Siingi on kõigil veeavarii – torumehed ähivad
 ja loobivad oma kiireid paroole
 enne jõuluõhtusööki.

3

Sina.
 Ma ei tea enam üldse,
 kelleks me oleme saanud.
 Varsti tulen tagasi.
 Kas oled veel seal?

¶

9. UNGARI KIRSID

Õhk seisab. Aeg seisab
teist nädalat
või kes see mäletab, kui kaua juba.
Pitsitus ajukoores
ja kuskil soolestikus ehmatas,
mis ei lähe ära.
Nagu läksid täna hommikul sina,
mu luuletuste kangelanna viimased viis aastat

Ja vihmakellukesed heliseksid.

Päikesekriimustatud, ma näen sus päeva,

vana vene ratta kolisemist kruusateel,

ja vee kilkeid, enne tühja kõhuga

lõunasöögile asumist.

Aknad on lahti, taaskord on tõmbetuul.

Ah kui mõnus.

Sinu peale mõelda.

¶

Väga selgelt näen ma seda tuba:

vana tumepruun tugitool kaetud korratult riietega,

mustvalged fotod ja joonistused heledal tapeedil,

vana puumaja mahakraabitud värviga aknaraamid,

mis pärani lahti,

kajakad karjuvad sisse, kajakad karjuvad sisse,

vastasmaja hall plekk-katus, üksik korsten,

viltune telekaantenn kastani & vahtrate vahel,

kosmodroomi meenutav mast, mille otsas põleb punane tuluke

hämarduva taeva taustal,

kui aju on kurbusest tursunud, võimetu millekski,

mis pole pime armastus.

¶

UNGARI KIRSID

Miski ei ole kindel leitsakule järgnevais tuultes ja vihmades:

murdumispunkt, mis ei avalda praegu,

kuhu või miks ta murdus. Armastus. Kuskohas muutub ta

pöörasuseks,

mis ei lase tunnistada kaotust, milles veel teadmata aja jooksul

on hing sunnitud vastu võtma otstarbekuse unustada armastus?

Üksildus avatud aknal. Pimesi vaatan tänavale, kõrvus

ehitusmüra,

või lagunemismüra, ja kui tuletan meelde tänast hommikut,

meenub läbi kaugel udu, et poes olid müügil ungari kirsid.

¶

Tühjad on mu päevad siin korteris.

Kui tihti lähen pärani lahti aknale, et näha,

kas mul ei õnnestuks näha kasvõi viirastust sinust.

Eile öösel mulle tundus, et nägin.

Aga kui uuesti vaatasin, ei olnud enam midagi, jälle tühjus:

miks pöörasin silmad ära?

Mu peas kordab:

*„Ma ei tea, mis tundeviirgudel ebaled,
ei tea, mis mõtteveergudel puhkad.”*

71

Su asjad on veel siin, lebavad korratult, kuid
palju on pakitud kilekottidesse, tundub et kiirustades.
Kogu see väike maailm on lämbe,
abitus vaakumis,
unistav ja lootusetu samal ajal.
Rong kolistab mööda. Koer haugub. Kajakad vaaksuvad.
Nii kõvasti.

¶

Väljun.

Tänaval on inimesi küll,
ka üks, keda tunnen.
„See metafüüsikata plika!”
oleks palju öeldud,
polekski midagi öeldud:
lihtsalt üks teretuttav,
kellega mul tegelikult asja pole.

Paari lause jooksul
kaob maailm ära.
Pole kindel, et ta olemas oligi.
Vaarun, vaarun olematul tänaval.
Kogu see tänav on unenägu!
Kogu see linn on fantasm!
Kogu see maailm on silmaprügi!

Mida ära ei saa!

Pööran ümber, näen oma üürimaja,
maailm teeb veel nõksaku kaugemale,
siis olen juba raamatukogu ukse juures,
maailm ei muutu tõelisemaks,
aga suudan talle ühtäkki
rohkem andeks anda.

¶

Üks liblikas laperdab suletud aknal,
mida avada ei saagi.

Siis jääb raamile seisma,
tema tiivad avanevad ja sulguvad
aeglaselt ja intensiivselt
nagu naise orgasm.

Lahti... kinni... lahti... kinni...

Kuni hoog läheb üle,
tiivad jäävad sulgunuks,
liblikas muutub nähtamatuks,
ja ma vaatan koletuslikult,
et teda ma välja ei lase.

¶

Ühes juba nagu nähtud elus
see tänav on muutunud teiseks.

Valus on lõpuni kanda mõtet,
mis tähendusetuseni viib.
Või jah. Ses kurbuses,
milles absurdi klaari maitset,
vaikselt, niiõelda ridade vahel, eksib
aja nähtamatu tiib.

Ja tuulelambid helgiksid.
Heleda, metsmaasikatest lõhnava
rannametsa all, minust
poolteist rattapikkust tagapool
ütled sa esimest korda,
et armastad mind.
Vaatan tagasi, sa jõuad
mulle järgi.

Ma tean.

see august
nii vana nii vana
kõduneb ja lämbub
põuavälg tõmbleb
üle niiskete põldude

tallinnas

ei oota sa mind

¶

TUME ÖÖ

Tume öö,

ei tea, kas hoiad

või piidled sa mind,

süda niigi kui tühjust on täis

ja varjusid mõte.

Inime, kes

oma elu on

valesti eland,

mõnda asja liiga kinni on jäänd,

iseendast ei pääse.

Isegi kui

ainult kergendust

palub ta hing,

jääb kangeks muidu nii ütleja keel

ja loota ei oska.

Tume öö,

su kaisus oleme

üks me kõik,

pime kurbus kui armsama näol
kiindumus möödub.

Öö, ära kurvasta,
kõikjal näed ennast:
selles puus, selles tees, selles autos,
selles kuus, mis tõuseb üle kaalumaja,
pooleksrebitud oranži näoga,
et koguda kõrgemal oma
parim poolik aupäiste.

Ära kurvasta,
kui see kõik ka kägistab
või vabaks teeb.
Su tuulevaikseis võrades näen
sedasama putukamängu,
armastusemängu tõelusest
puu otsas.

10. LAUL SUPIST JA KIINDUMUSEST

Ja seal kaugel sa ajadki
oma õhtust supijuttu.
Vaatan su heledat pead
ja tahan sinuga tuttu.

Siis juba lähedal oled,
kõrva õist salajuttu ajad.
Luristan viimase supi,
väljas vist veidike sajab –

ja see kajab, väljaspool aega,
nagu uue elu alguses.
Laud puhas, pikali läheme
ses kiindumuses salguses.

PÄEVAPILTNIK-PROHVET-POEET UUEST MAAILMAST

"Ungari kirsid & teisi luuletusi" on Mihkel Kaevatsi neljas luulekogu. Olev Olematu pseudonüümi all ilmus "Ederlezi" (2003), siis juba oma nime all "Illusionist" (2004) ning "Eile hommikul ja täna" (2009). Minu jaoks on Kaevats nõnda OOndate luules ühe olulise, alati eristuva häälena ikka kohal olnud.

Tõsi, me elame selles mõttes imelisel ajal, et praegu on neid noori eesti luuletajaid, kes mõjuvad nagu mütoloogilised olendid, veelgi. Contra, Ehin, fs, Kruusa, Sommer ... Neid on veel ja veel – igaüks oma veidrustega, igaüks omal moel unustamatu. Kaevats sellisena teiste kõrval. Täpselt nii, et kui teda raadiost kuuled, tead ikka, et see on Kaevats. Siin Luuleraadio FM!, avage oma silmad, sest alanud on parim päev päevade seas!

Kaevats ütles ühes intervjuus Kaarel Kressale: "Minu jaoks on sõnad väga olulised, ma mõtlen nende kõla ja olemuse peale iga päev, aga lõppkokkuvõttes on luule ikkagi kujutlusekunst ning tähendusi ja avausi tuleks leida kujutluste maailmast."

S.t olulised on need lingid, kontaktid, mis poeesia lugeja/kuulja pääs käivitab. Kajakakisa kaja katustel. Teisal mängiv raadio. Inimesed palavas, inimesed külmas. Tajud ja tunded.

Siin raamatus – senistest vast enim – on Kaevats ka nagu fotograaf. Selline pingegea fotograaf, kes leiab oma pildid maailmast maast – tabab neid, tunneb ära, kui need talle kätte kulgevad. Ei lavasta (palju). Ei-ei, mitte et lavastatud maailm, teadlik teater kuidagi tõelusest (misseeüldseoneks) parem oleks. Aga ma olen alati imetlenud neid vanakooli fotograafe, kes ka keerulise ja kohmaka aparatuuriga (mitte tänaste digitukkidega) suutsid/suudavad tabada hetke ja elu ja asja ja inimest nõnda, et too talletub sesse tabatusse. Selles raamatus on Kaevats selle imetükiga mõnelgi korral maha saanud.

Lisaks on ta idealist, sellisena ka põlvkonna hääl. Ei, mitte nagu mõni läänekommuunist, kes kohe algusest pääle "rahva" ja "inimeste" ja "meie" eest sõna võtab, vaid läbi mingi taju, vaatluse, kurbuse, parema ihkamise (teadagi: inimeseks olemise/absoluutne viletsus/on ööklubi) – on neid inimesi, neid noori,

kelle eest Kaevats, kas või teadmatult-tahtmatult, kõneleb. Neid õnneks on. Muidugi on kohal ka "vana tuttav" lüüriline, veidi nukker või pessimistlikki, armastust ihkav, selles pettunud, seda kaotav/leidev Kaevats, selline, nagu mõnest ta olulisemast, täpsemast (täpsus oli me töö juures üks oluline märksõna, mida püüdsime) tekstist varasemates kogudes meelde on jäänud, aga see pole siin dominant, juhtkõl, vaid üks olek, üks roll, üks hää teiste säas.

Kaevats lisab oma ka asumipoeesia, mida vaikselt juba koguneb – Supilinn nii mõnelgi (Heinsaar), aga nt fs-i Lasna- või Mustamägi, Kruusa ja Kivisilla Pääsküla, Hanna Kangro Pelgulinn, rääkimata räpparite tänavatalletustest. Kaevats luulendab Uut Maailma, ütleme, ta on parimas mõttes Uue Maailma poeet, Tallinna ja võib-olla kogu Eesti kõige poeetilisema ja poeetiderohkema kandi üks kõneleja-kuulutaja.

Aga mitte ainult seda – tõeline poeet on ikka rändur. Olgu mõni vaid vaimus, teine füüsiliselt. Kaevats mõlemat: tema rännakud Ungaris, Itaalias, Udmurtias, Moskvast pole põnevamad (või igavamad) kulgemistest Koidu tänavas kandis (mida me vaimses mõttes koduna ka jaganud oleme, just seda "kanti"). Kaevatsil on sõõrmed valla, mõnes mõttes on ta maailmaluules, selles hoovuses juba kohal.

Kaevats: "Minu pärisminale – ma vahel mõtlen, kes see on – on aina olulisemaks muutunud kirjutamine kui maailm, milles elada ja liikuda, ning vahel ei ole ma päris rahul nende jälgedega, mis ma sinna maha jätan. Aga sellel ja ka enesega rahulolul ei ole mingis mõttes tähtsust – nad segavad üsna palju mõtlemist ja elamist."

Ma olen Mihklile tänulik nende hetkede eest, kui me seda raamatut koos üle ja üle lugesime, sest aja kulg viib ju asju meelest, kui nii palju on keelel. "Ungari kirssides" on juba stseene, mida arvan olevat näinud mõnes filmis, või elus eneses kuskil Kopli trammiliinide lähistel, nt "Sirbi" baaris.

Ma olen Kaevatsiga päri, kuldseist 00ndaist vaevalt et kunagi õhates kõneleme, aga praegu on põnev, vahel liigagi põnev. Me oleme põnevate aegade poeedid, Mihkel!

MIHKEL KAEVATS
UNGARI KIRSID &
TEISI LUULETUSI

Toimetaja **JÜRGEN ROOSTE**
Disainer **VALTER JAKOVSKI**

Trüki- ja köitelahendus **PAKETT**
Raamatu väljaandmist toetas
EESTI KULTUURIKAPITAL

© Mihkel Kaevats, Jürgen Rooste,
Valter Jakovski, Pegasus

Pegasus 2012
ISBN 978-9949-472-95-6

Tänan Tiinat, Viivit, Malle, Gretat, Madist ja
Raunot, et nad lugesid käsikirja, elasid sisse ning
aitasid mul näha selle nõrkusi ja tugevusi.
Tänan Valterit ja Jürgenit loova koostöö eest.

Kirjatüüp: Din Pro Regular; Futura Std Book, Bold
Sisupaber: Holmen book cream 70 g/m²
Kaanepapp: Eskaboard
Köide: õmmeldud kõva köide
Puhas mõõt: 127x187 mm
Maht: 80 lk
Tiraaž: 500

